

12-11-2009.

CDA Beek: Algemene Beschouwingen Najaarsnota 2009 en Programmabegroting 2010.

Allereerst complimenten voor verantwoordelijk wethouder en het ambtenarenapparaat voor het vele en goede werk dat men heeft verricht! Vormgeving, presentatie en opbouw van de Programmabegroting wordt elk jaar beter.

Beginnen wil ik met een passage uit een artikel in Binnenlands Bestuur van 16 oktober jl.

“Individuele gemeenten krijgen vanaf 2011 hoogstwaarschijnlijk honderdduizenden tot miljoenen euro’s minder van het Rijk. Aan bezuinigingen valt niet te ontkomen. Waar te beginnen?

Stel je bent een gemiddelde gemeente met zeg veertigduizend inwoners. Dan ontvang je volgens de septembercirculaire in 2011 in elk geval zo’n 1,5 miljoen euro minder aan algemene uitkering van het Rijk dan waarop je vorig jaar nog dacht te kunnen rekenen. De meest voorzichtige prognoses voor de jaren erna gaan uit van een minimaal verlies van 2 miljoen in 2012 oplopend tot 3 miljoen euro in 2013. Die schattingen zijn vermoedelijk veel te positief.

Binnenlandse Zaken gaf recentelijk aan te rekenen met een terugval van het Gemeentefonds met 3 miljard euro. Een daling van 20 procent! Tel daarbij op dat je inkomsten uit de grondexploitatie fors teruglopen – door de crisis worden nauwelijks nog bouwkelevs verkocht – en je bijstandsuitgaven toenemen door de stijgende werkloosheid en je weet als gemeentebestuur dat er werk aan de winkel is om de meerjarenbegroting sluitend te houden. Althans, je zou verwachten dat er alom oog is voor de ernst van de situatie.

Wie de begrotingen voor komend jaar doorbladert, merkt echter dat lang niet alle gemeenten beginnen met de tering naar de nering te zetten. Ingrepen worden nodig geacht, zeker, maar nee, toch nog niet in het verkiezingsjaar 2010. Vrijwel nergens wordt nu al een begin gemaakt met het serieus snijden in de uitgaven. En zeldzaam zijn eveneens opplus-pogingen aan de inkomstenkant: de lokale lasten worden in de meeste gemeenten slechts zeer bescheiden verhoogd, veel gemeenten houden ze gelijk en sommige colleges nemen zelfs de ruimte de belastingen te verlagen.

Voor ambtenaren van de afdelingen Financiën zou er wel eens een knoepert van een uitdaging kunnen liggen om de politiek verantwoordelijken te overtuigen van de urgentie van handelen (lees: bezuinigen). Waar lokale politici de mond nog in de fluitstand – want niets aan de hand – hebben staan, zullen de financials ze met harde cijfers en koele feiten duidelijk moeten maken hoe laat het is.”

Einde citaat uit een artikel van Binnenlands Bestuur d.d. 16 oktober j.l.....De schrijver van dit artikel had blijkbaar onze begroting al gelezen.....

Tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota werd al duidelijk dat er “zwaar weer op komst” was. Niet alleen CDA Beek maar ook de verantwoordelijk wethouder waarschuwde ons en gaf aan bij de behandeling van de Begroting 2010 “de tering naar de nering” te willen gaan zetten.

Welnu. mijnheer de voorzitter, dames en heren;

CDA Beek constateert:

1. De Begroting is sluitend door inzet van incidenteel geld.
2. Deze keuze maakt dat we “tijd kopen” om structurele keuzes voor te bereiden. De volgende raad is daarbij dan aanzet!
3. De “gekochte tijd” gebruiken we voor:
  - * een efficiency slag over alle beleidsterreinen, zonder het huidige beleid aan te passen
  - * een inventarisatie van taken en opdrachten die wel of niet te beïnvloeden zijn. Wat zijn we als gemeente wettelijk verplicht en wat niet!
4. Stijging van de woonlasten voor de burgers is marginaal!
5. De opgebouwde reserves zijn nu structureel nodig voor een sluitende meerjarenbegroting;
6. We teren, binnen een tijdsbestek van 4 jaar, op de Algemene Reserves; 20% oftewel 1 miljoen Euro in!
7. We teren, binnen een tijdsbestek van 4 jaar, op het Weerstandsvermogen 20% oftewel 5 miljoen Euro in!
8. Het risicoprofiel bedraagt 5 miljoen Euro .....exclusief Vixia.
9. Vixia is vanaf 2011 kostenneutraal.....laten we het hopen, maar misschien moeten we wel zeggen; we weten beter!
10. Vele projecten staan als PM post ingeboekt....hier weten we de financiële impact nog niet van in te schatten maar deze zullen, volgens onze inschattingen, zeer aanzienlijk zijn.
11. Krimpende bevolking, groeiend ambtenarenapparaat....waar ligt het omslagpunt?
12. De doorrekening van de te verwachten Algemene Uitkering;
In 2009, 14 miljoen Euro
in 2013 verwachten we 13.2 miljoen Euro, dit lijkt, mede gezien de passage van mijn inleiding, mee te vallen..... maar of het hierbij blijft??.CDA Beek houdt er rekening mee dat de Algemene Uitkering nog lager zal gaan uitvallen!
13. De septembercirculaire is niet volledig meegenomen in deze begroting.....in de Memorie van Toelichting lezen we: “er wordt nog nader onderzocht of de kosten waarvoor nu extra compensatie via de algemene uitkering wordt ontvangen, reeds in de begroting 2010-2013 zijn meegenomen. Is dit niet het geval dan worden deze in de voorjaarsnota 2010 verwerkt!”

Op de kaft staat weliswaar Programmabegroting 2010 maar eigenlijk had daar moeten staan Programmabegroting tot en met 3 maart 2010. Verkiezingen, nieuwe raad, nieuwe coalitie.....

Maar hoe benutten we nu de tijd tot aan de verkiezingen en hoe bereiden we ons nu voor op de moeilijke keuzes die we moeten maken:

Bezuinigen, zo luidt het cliché, is voor drie kwart proces en voor slechts een kwart inhoud. De gedachte daarachter is, dat er zonder noodzaak en ambitie geen verandering tot stand komt. De Toekomstvisie voor Beek moet bepalend zijn.

Pas als we die visie op het netvlies hebben kunnen we inzoomen op de kerntaken van de gemeente: welke hebben we, welke zijn wettelijk verplicht, welke zijn gekoppeld aan beleidsprioriteiten, hoeveel geld is er mee gemoeid en hoeveel daarvan is beïnvloedbaar. We moeten keuzes maken wat we gaat doen, minder gaan doen of anders gaat doen. Keuzes die passen bij de visie. Daar hoort uiteraard een financieel plaatje bij, maar dat moet niet het startpunt zijn.

CDA Beek loopt niet weg voor de bestuurlijke verantwoordelijkheid en heeft in de diverse commissievergaderingen getracht opbouwend en kritisch mee te denken.

Hierbij een aantal tips van CDA Beek die, ook na de verkiezingen onderwerp van gesprek zouden moeten zijn en blijven.....

Tip 1

Eerst en vooral is het zaak de omvang van het om te buigen bedrag scherp te krijgen. Met andere woorden: hoe groot is de noodzaak? Dit om te voorkomen dat je meer bezuinigt dan nodig.

Tegelijkertijd waarschuwt de directie Openbaar Bestuur en Democratie van het departement rekening te houden met nog rodere cijfers: een daling van de algemene uitkering van 20 procent na 2011. Voor de gemeente Beek een kleine 3 miljoen Euro!! Wat is wijsheid? Als er 3 miljoen nodig is, is het verstandig ambtenaren de opdracht mee te geven met een lijst van 5 miljoen aan bezuinigingsmogelijkheden terug te komen. Dat geeft het bestuur en de raad de gelegenheid en de ruimte om te kiezen.

Tip 2

Raadzaam is het te beginnen met het in kaart brengen van de lucht die er in de begroting zit. Is er minder geld uitgegeven dan begroot? In de cie Inwonerszaken hebben we hier al bv de het voorbeeld van het Minimabeleid.

Het beste is die exercitie uit te voeren over een reeks van jaren om te zien welke afdelingen structureel een aanzienlijke hoeveelheid geld overhouden. Eenmalig een keer minder uitgeven dan begroot, kan immers heel goed een incident zijn. Meer echte en structurele bezuinigingen zullen nodig zijn.

Tip 3

Een simpele benchmark kan al veel bezuinigingsopties aanreiken. Vergelijkingen zijn op diverse fronten te maken. Bijvoorbeeld die tussen de eigen begroting en de Gemeentefondsuitkering. Het Gemeentefonds verstrekt geld clustersgewijs aan gemeenten: in principe zoveel voor bestuur, zoveel voor voorzieningen en bevolking, bebouwing en omgeving, en zoveel voor openbare ruimte.

Er zijn instrumenten ontwikkeld waarbij je met een paar drukken op de knop kan zien hoeveel rijksgeld een gemeente voor een bepaald cluster binnenkrijgt en hoeveel uitgaven er aan dat specifieke cluster tegenover staan. Heel snel wordt dan inzichtelijk waar de 'lekken' zitten. Eenzelfde benchmark is te maken met andere gemeenten – bijvoorbeeld met een groep gemeenten die qua sociale structuur veel op Beek lijkt. Grote verschillen in uitgaven kunnen dan een vingerwijzing geven daar eens extra naar te kijken.

Tip 4

Laat het huidige college bepalen in welke hoofdrichting de bezuinigingen moeten worden gezocht. Leidend zou de, in december vast te stellen, Toekomstvisie Beek moeten zijn. Deze kan bijvoorbeeld worden gekoppeld aan de actualiteit.

Omdat het door de fors teruglopende gemeentelijke inkomsten vijf voor twaalf is, zou het zonde zijn om kostbare tijd te verliezen. Dan maar even wat minder dualisme en politieke strijd.

Tip 5

Betrek verder burgers, clubs en verenigingen in een vroeg stadium bij de bezuinigingsopgave waarvoor we staan. In plaats om vanachter het bureau te snijden in subsidies of het verhogen van de zaal- of veldhuur moeten we ze laten meedenken over alternatieve maatregelen die geld kunnen opleveren. Als men zich probleemeigenaar voelt, is de kans groter dat er creatieve oplossingen uit de hoge hoed komen.

De winst is tweeledig: we voorkomen dat het voorzieningenniveau onnodig wordt aangetast en de kans op draagvlak voor de te nemen maatregelen is waarschijnlijk vele malen groter.

Tip 6

Maak diverse bezuinigingsscenario's. Zeker is dat gemeenten na 2011 minder van het Rijk gaan krijgen. Onduidelijk is hoeveel minder dat gaat zijn. Wijs is het om een aantal draaiboeken klaar te hebben liggen: een worst-case scenario, een best-case scenario en een scenario dat het midden houdt tussen die twee. Te denken valt aan scripts die rekening houden met 10, 15 tot 20 procent minder rijksgeld.

Tip 7

Management is nodig om bezuinigen en ombuigingen blijvend door te voeren. De politiek heeft namelijk de neiging snel te vergeten. Er is dus een meerjaren-programma nodig, waarbij een (politiek) verantwoordelijke coördinator de voortgang scherp in de gaten houdt.

Om de kans op succes te vergroten, is het zeker zinvol de ambtenaren van meet af aan te betrekken bij de totstandkoming van de bezuinigingen. Veel plannen komen niet of suboptimaal tot uitvoering, omdat ze van bovenaf zijn opgelegd. Commitment van de medewerkers is succesfactor.

Tip 8

Geef het goede voorbeeld. Een investering van vandaag kan morgen geld opleveren. Als voorbeeld een motie hoe de Gemeente Beek de daad bij de mooie woorden rondom duurzaamheid en energiebesparing kan voegen. MOTIE GEERT.

We zijn benieuwd naar de reactie van het College over deze tips.....

Tot zover in 1ste termijn.

Namens fractie CDA Beek
Rob Schwillens

Tweede termijn bijdrage:
Afhankelijk van het debat en timing....

Bezuinigingen en heroriëntatie op de taken en ambities van de Gemeente Beek zijn aanstaande.

Desondanks constateert CDA Beek;

1. Een wielkrantje over de historie van Gemeente Beek als wielergemeente. Kosten Euro 5.000.
2. Verhoging van abonnementsgelden (?) van Euro 15.000.

3. Gemeente Beek gaat de kar trekken binnen de Westelijke Mijnstreek op het gebied van toerisme....kosten Euro 9000.
4. Brochure over de Gemeente Beek als culinair centrum van de Westelijke Mijnstreek...kosten Euro 3.500.
5. En als klap op de vuurpijl staat het college positief tegenover een bijdrage van Euro 35.000.....voor een tijdregistratiesysteem voor burgers die willen weten hoe snel men de Amstel Gold race kan fietsen.....35.000 Euro eenmalig excl. jaarlijkse onderhoudskosten.

We praten over een bedrag van ongeveer Euro 70.000 in een tijd waarin we de burgers waarschuwen voor de moeilijke tijden die gaan aanbreken.....

Is dit waar de burgers van Beek op zitten te wachten???